

3807

Nr. 7 de ordine din mapă.

ROMANIA

MINISTERUL CULTURII NAȚIONALE ȘI AL CULTELOR
SUBSECRETARIATUL DE STAT AL CULTELOR ȘI ARTELOR
ARHIVA COMISIUNII MONUMENTELOR ISTORICE

ANUL 1942.

MAPA Nr. 38

FASCICULA Nr. 7

II - Legislativ

In această fasciculă sunt grupate toate actele relative la :

~~Decrete și Decrete legi.~~

- ~~Cartine monumentelor 1942.~~
- Legea monumentelor - 1919
 - ^{ps. legislativ} ~~Memorii legii monumentelor~~
- 1938

Fond arhivă Comisiunea Mon. Istorie.

II - Legislație. - Legea pînă conservarea și
'restaurarea mon. istorice - 1919

Decret nr. 3807, filele 1 - 7

MINISTERUL INSTRUȚIUNII, CULTELOR ȘI ARTELOR
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

LEGE

PENTRU

CONSERVAREA ȘI RESTAURAREA MONUMENTELOR ISTORICE

(Publicată în *Monitorul Oficial*
No. 82 din 29 Iulie 1919).

VĂLENII-DE-MUNTE

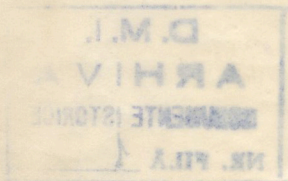
Tipografia „Datina Românească”
1936

LEGE

PENTRU

CONSERVAREA ȘI RESTAURAREA
MONUMENTELOR ISTORICE

(Publicată în Monitorul Oficial
No. 82 din 29 Iulie 1919)

VALENTIN DE Munte

Tipografia „Dacia” Românească
1919

LEGE

PENTRU

Conservarea și Restaurarea Monumentelor Istorice

(Publicată în *Monitorul Oficial*
No. 82, din 29 Iulie 1919.)

LEGE

PENTRU

CONSERVAREA ȘI RESTAURAREA MONUMENTELOR ISTORICE

FERDINAND I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României.

La toți de față și viitori, sănătate.

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la departamentul cultelor și instrucțiunii cu No. 24,749,

Având în vedere jurnalul consiliului Nostru de miniștri No. 1306, încheiat în ședința dela 1 Iulie 1919,

Am decretat și decretăm:

Sub rezerva ratificării ulterioare a corpurilor legiuitoare Noi aprobăm cele ce urmează:

Art. I. — Legea pentru conservarea și restaurarea monumentelor istorice, sancționată cu decretul No. 3.226 din 25 Aprilie 1913 și publicată în *Monitorul Oficial* No. 21 din 28 Aprilie 1913, se abrogă și se înlocuește cu cele ce urmează:

Art. 1. Se institue, sub autoritatea Ministeriului Cultelor și Instrucțiunii Publice, o Comisiune a monumentelor istorice.

Alienarea acestor obiecte clasate nu se poate face fără aprobarea Comisiunii.

Exportarea lor este cu totul oprită.

Infrațiunile se pedepsesc prin confiscarea obiectelor sau cu o amendă echivalentă cu valoarea lor.

Obiectele mobiliare aparținând particularilor nu vor putea fi clasate decât prin consimțământul proprietarilor lor, sau printr'o lege specială.

Dacă Comisiunea va socoti că conservarea sau siguranța unui obiect clasat este primejduită, ea va putea dispune transportarea lui într'un muzeu al Statului sau în tezaurul unei biserici, până se vor lua măsurile necesare pentru buna lui pază.

Art. 5. Orice imobil sau obiect mobil nu poate fi distrus, reparat sau restaurat decât cu autorizația și sub supravegherea Comisiunii.

Orice restaurare sau reparare, cum și orice căutare întreprinsă fără autorizația de mai sus, se va pedepsi cu amendă dela 100—5000 lei și cu cheltuiala repunerii monumentului sau ruinei în stare primitivă.

De asemenea se va pedepsi, conform art. 322 din legea penală, oricine va dărâma sau strica un monument istoric, chiar când acesta ar fi proprietatea sa.

Serviciile Statului, județelor și comunelor sau stabilimentelor publice

sunt ținute să asigure paza și conservarea monumentelor sau obiectelor clasate, în cazul când nu s'au luat măsuri speciale în acest sens.

Cheltuelile aferente sunt în sarcina lor.

Funcționarii administrativi, silvici, domeniali, inginerii Statului, județelor sau comunelor, cum și membrii corpului didactic și ai clerului, sunt îndatorați de a comunica Comisiunii orice abatere dela legea de față.

Orice păzitor care va lăsa să se distrugă, mutilizeze sau înstrăineze un monument sau un obiect aflat în paza lui, va fi pedepsit cu închisoare dela 8 zile până la 3 luni, sau cu o amendă dela 10—500 lei, sau cu amândouă pedepsele împreună. Aceasta fără prejudiciul stipulațiunilor art. 4.

Art. 6. Până la publicarea inventariului monumentelor, toate bisericile și mănăstirile zidite până la anul 1834, se clasează provizoriu monumente istorice cu toate ȳdoarele lor.

Art. 7. În caz când monumentul clasat istoric e pe o proprietate particulară și proprietarul nu va voi să se conforme prezentei legi, acesta poate să ceară Ministerului exproprierea părții de teren pe care se află monumentul, conform legii de expropriere pentru cazul de utilitate publică.

Art. 8. Comisiunea monumentelor istorice se compune din 9 membri

D.M.I.

ARHIVĂ
MONUMENTE ISTORICE

NR. FILA 5

onorifici, aleși pe 9 ani, după modalitatea arătată mai jos, dintre persoanele competente în științele arheologice, arhitectonice, tehnice sau cunoscute ca pricepute în artele frumoase, cum și dintr'un reprezentant al clerului. Cu dezvoltarea lucrărilor numărul membrilor va putea fi sporit.

Prima Comisiune ce va fi înființată după noua lege va fi compusă, precum urmează : un membru desemnat de Academia Română, directorul general al Arhivelor Statului, directorul Muzeului de antichități și 2 membri desemnați de Minister, dintre cari unul va fi un profesor al școlii de arhitectură.

Acești 5 membri, la rândul lor, vor alege, conform alineatului anterior, încă 4 membri.

Membrii Comisiunii se vor reînnoi câte o treime la fiecare 3 ani, prin tragere la sorți pentru cele două dintrăi treimi de reînnoit, până ce se va stabili astfel, definitiv, ordinea de reînnoire.

Membrii eșiți sunt reeligibili.

Dacă se ivește o vacanță, membrul nou ales funcționează numai timpul cât avea să funcționeze cel înlocuit.

Membrii comisiei întregite vor fi confirmați prin decret regal.

Art. 9. Comisiunea își alege din sânul ei un președinte pe timp de 3 ani, cum și un director al publicațiilor.

Comisiunea e prezidată de ministru când participă la ședință; ea va putea lucra cu 5 membri, votul președintelui fiind preponderent în caz de paritate de voturi.

În lipsa președintelui va prezida cel mai în vârstă dintre membri.

Art. 10. Comisiunea poate alege un număr de membri onorari în străinătate și de membri corespondenți în țară; ea poate să înființeze, când va crede de cuviință, secțiuni regionale cu personalul necesar onorific sau plătit, după dispozițiunile unui regulament special, aprobat de minister.

Secțiunile regionale se vor compune dintr'un număr de membri aleși de Comisiune dintre persoane ce întrunesc condițiunile prevăzute la art. 8 și numiți prin decret regal. Numărul și durata funcționării lor se va fixa de comisiune în fiecare caz special.

Comisiunea poate delega acestor secțiuni acele din atribuțiunile ei, ce va crede de cuviință.

Art. 11. Comisiunea va avea un personal al său propriu, numit prin decret regal din persoanele competente prevăzute la art. 8, după propunerea Comisiunii și cu retribuțiunile fixate prin bugetul Comisiunii.

Acest personal va alcătui serviciul secretariatului, serviciul arhitectonic și serviciul colecțiilor, cari vor func-

ționa pe lângă administrația Casei Bisericii.

Art. 12. Comisiunea va avea un buget propriu, care se va alcătui cu aprobarea Ministerului Cultelor și Instrucțiunii și se va administra de administrația Casei Bisericii, potrivit hotărârilor Comisiunii.

Fondul Comisiunii se va forma:

a) Din alocația ce se va prevedea în fiecare an în bugetul Statului pentru studiul, restaurarea și conservarea monumentelor, săpături, etc.;

b) Din subvențiile votate anual de consiliile generale județene ale județelor în care sunt monumente istorice, după numărul și însemnătatea lor;

c) Din legatele sau donațiunile ce i se vor face de proprietari, cu sau fără destinație specială și din orice alte ajutoare.

Comisiunea va alcătui în fiecare an bugetul său, pe care îl va prezenta Ministerului Cultelor și Instrucțiunii pentru aprobare.

Art. 13. Fondurile prevăzute normal în bugetul Statului, județelor sau comunelor, pentru repararea sau întreținerea bisericilor sau altor monumente clasate istorice, se va trece mai departe în bugetele respective; nu se vor putea însă întrebuința decât în conformitate cu stipulațiunile art. 5, alin. 1.

Mențiune despre aceasta se va face obligator la capitolele respective.

Art. 14. Legatele, donațiunile și ajutoarele lăsate pentru grija monumentelor istorice vor fi considerate ca făcute Ministerului Cultelor și Instrucțiunii, care le va efectua pentru trebuințele Comisiunii.

Comisiunea monumentelor istorice va fi reprezentată prin avocații Casei Bisericii și ai Statului.

Art. 15. Toate legile, regulamentele și orice alte dispozițiuni contrarii acestui decret-lege sunt și rămân desființate.

Art. II. — Ministrul nostru secretar de Stat la departamentul cultelor și instrucțiunii este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispozițiunilor prezentului decret-lege.

Dat în București, la 28 Iulie 1919.

FERDINAND.

Ministrul Cultelor și Instrucțiunii,

Dr. C. Angelescu.

No. 3229.

REGATUL ROMÂNIEI

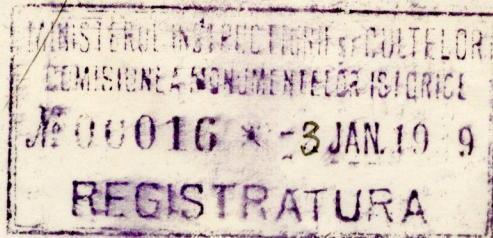
18-1-939

MINISTERUL INSTRUCTIUNII, AL CULTELOR ȘI ARTELOR
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
REGIONALA OLTENIEI CRAIOVA

Domniei Sale Domnului

Președinte al

Comisiunii Monumentelor Istorice
București.-

Dosarul și Nr. dv.:

Data dv.:

Dosarul și Nr. nostru: (a se repeta în răspuns)

Data:

Privește

No. 542

28 Decembrie 1938

Domnule PREȘEDINTE.-

Alăturat am onoarea a Vă înainta în dublu
un memoriu privitor la legea pentru conservarea monumente-
lor istorice, arătând lipsurile și completările necesare
de efectuat acestei legi, rugându-Vă a dispune cele ce Veți
crede de cuviință.-

Arh. Reg. Olteniei.-

Stănu

*Legea monumentelor.
Memor.*

*Acte
Sa se facă intervenția*

art. 6 / M E M O R I U No. 542/938.-

anul 1834 sunt declarabile ca monumente istorice, care au

mai această categorie de biserică și clădiri sunt de interes

istoric.

Din legea pentru conservarea și rest. mon. istorice

se face excepție de la aplicarea legii, în ceea ce privește

clădirile care sunt de interes istoric, științific sau artistic

și care sunt deosebite de cele care sunt de interes istoric

și care sunt deosebite de cele care sunt de interes istoric

și care sunt deosebite de cele care sunt de interes istoric

și care sunt deosebite de cele care sunt de interes istoric

și care sunt deosebite de cele care sunt de interes istoric

și care sunt deosebite de cele care sunt de interes istoric

și care sunt deosebite de cele care sunt de interes istoric

și care sunt deosebite de cele care sunt de interes istoric

și care sunt deosebite de cele care sunt de interes istoric

și care sunt deosebite de cele care sunt de interes istoric

și care sunt deosebite de cele care sunt de interes istoric

și care sunt deosebite de cele care sunt de interes istoric

și care sunt deosebite de cele care sunt de interes istoric

și care sunt deosebite de cele care sunt de interes istoric

M E M O R I U . -

Legea pentru ocrotirea și restaurarea monumentelor
istorice din 1919, ast-fel cum este întocmită, se limitează, nu-
mai la biserici și inventariul lor, în totul sau în parte, și
această limitare este cu atât mai accentuată cu cât însăși
art. 6/ din lege, precizează că numai bisericile clădite până
la anul 1834 sunt declarabile ca monum. istorice, cași cum nu-
mai această categorie de biserici și clădiri sunt de interes
obștesc. -

Din legea pentru conservarea și rest. mon. istorice,
reese că legiuitoriul, la întocmirea acestei legi, nu a ținut
compt nici de clădirile, nici de obiectele de artă în afară de
cele din biserici, nici de așezămintele preistorice și în spe-
cial de cele romane etc., cași cum trecutul nostru ar fi fost
exclusiv legat numai de viața și manifestarea religioasă, de
aceia, legea este limitată la biserici, greșeală enormă, întru-
cât am găsit nenumărate obiecte, în afară de cele din biserici,
clădiri și diverse lucruri, ce prezentau interese deosebit de
însemnate în legătură cu trecutul nostru, din punct de vedere
arhitectural constructiv, sau arhitectural artistic, deasemeni
pe tărâmul literar, muzical, social, economic, industrial și chiar
militar, și cari obiecte sau clădiri, din lipsa unei legi bine
determinantă și sancționară, care să le protejeze, s'au înstră-
inat și distrus fie din neglijență fie ^{cu} rea voință. -

Asa de pildă, câte clădiri boeresti și biserici în
strânsă legătură cu istoria noastră nu sau năruit, iar urmașii

ea alcăturită nu poate, nu să sancționeze dar, nici să oprească distrugerea acestor clădiri, legea fiind limitată la biserică, cași cum afară de biserică nimic nu prezintă vre un interes, cași cum un vas de pământ nu are și el părțile lui interesante cum bunăoară forma, elementele decorative, coloritul, natura materialului, etc., cași cum o pictură, în afară de cele din biserică nu ar avea partea ei interesantă ca subiect și reprezentarea lui, coloritul și modul de preparare a culorilor, tehnica artistică și altele, construcțiunile care, nu au și ele elemente interesante ca natura materialelor, felul de legături, îmbinări, prepararea materialelor, aspectul general pe regiuni și influențele mediului înconjurător, elementele decorative interioare și exterioare, dimensiunile și distribuirea încăperilor și rolul fiecărei camere în parte, toate acestea nu prezintă nici un interes în studiul dezvoltării noastre? Dar nu numai clădirile mari ca Cule și case boeresti, prezintă interese dar și micile locuințe ale țăranilor, prezintă cu atât mai mult interes cu cât prin elese manifestă gradul de civilizație a păturei de jos, prin sincera manifestare a cunoștințelor sale tehnice și artistice, ce lipsite complet de influențele străine, au fost întotdeauna inspirate din mediul înconjurător, dând naștere la curatul nostru stil românesc, transmis din generație în generație. - Apoi cărțile, utensilile casnice și agricole, mai ales acele din urmă cari, sunt atât de variate și originale căci, se deosebesc pe județe, îmbrăcămintea, mobilierul, etc. etc., toate acestea sun de un interes de netăgăduit, ca concepție artistică, decorațiune, colorit, materialele întrebuințate, natura și proveniența lor. - Tot ast-fel așezămintele romane sau chiar cele barbare, și ele au părțile lor interesante nu numai din punct de vedere constructiv sau artistic, însăși ca așezare servesc la lipezirea trecutului nostru istoric. -

ca această limită să fie împinsă până la 1850 și mai mult, întru cât și după anul 1834 s'au clădit și efectuat lucrări interesante cari trebuiesc păstrate și restaurate, deci trecute printre mon.ist

Pe temeiul celor de mai sus cred că declararea și declasarea de monumente istorice, ar fi mai nimerit a se face după normele de mai jos ce propun și anume:

I Clasarea de monumente istorice

Din mon. ist. fac parte următoarele :

1/ Toate clădirile, construcțiunile de ori ce natură și categorie, toate obiectele, ca utensilele casnice, militare sau religioase, odăjdiiile, îmbrăcămintea, mobilierul fie din biserici fie particulare, tablourile de ori ce natură, icoanele, cărțile, precum și toate castrele romane, asezămintele și localitățile preistorice, etc., într'un cuvânt tot ce este în legătură cu trecutul nostru din punct de vedere artistic, literar, muzical, tehnic constructiv, militar, social economic, religios etc., a căror dată de origină este până la inclusiv anul 1850.-Toate aceste elemente să fie declarate ca mon.ist. cu caracter provizoriu din oficiu, urmând ca după vizitarea și cercetarea lor, și pe temeiul celor constatate și bine documentate să se facă clasarea sau declasarea lor definitivă.-

2/ Toate elementele de la 1/ a căror dată de origină depășesc anul limită de 1850, dar totuși prezintă interes și este în legătură cu trecutul nostru istoric să fie declarate ca mon. istorice, după examinarea lor și propunerile respective însoțite de motivele documentate.-

3/ Toate elementele de la 1/ cari au data de origină necunoscută sau neprecisă, precum și cele cu date cunoscute indiferente dar, refăcute ulterior, în totul sau în parte, și ele să fie trecute printre mon. istorice până la cercetarea lor.-

4/ Toate clădirile, construcțiunile sau obiectele cari, indiferente de data lor de origină, au în structura lor elemente ce fac

nent pe localități ce fac parte dintre mon. istorice, să fie și ele din oficiu declarate ca mon. istorice până la cercetarea lor.-

6/ Toate fundații sau ruinile, deasupra sau dedesubtul solului precum și toate comorile sau ori ce s'ar găsi prin săpări în sol indiferent de adâncime, a căror dată de origină nu este bine stabilită să fie declarate ca mon. istorice din oficiu până la cercetarea lor,-

În acest fel tot ce ste în legătură cu trecutul nostru va fi cercetat și clasat dând posibilitatea unui adevăr istoric.-

II/ Conservarea monum. istorice.-

În ce privește conservarea mon. istorice, legea de asemenea este foarte îngăduitoare și nu are nici o sancțiune pentru neglijență sau nepăsare ca, cauză a distrugerii mon. istorice.-

În art. 5/ din lege se specifică că funcționari administrativi domeniali și silvici au îndatorirea de a raporta la Comisiune abaterile de la legea de față. . . . dar mă întreb de ce numai îndatorirea de a raport nu și obligația de a lua măsuri pentru păstrarea a mon. istorice ba chiar a le și restaura și în special preoții cari fac uz de bis. mon. istorice, în îndeplinirea serviciului lor, de unde și mijloacele de existență personală? - Dar de ce comunele cari au bugete și care se irosește pe diverse nimicuri, nu ar trece în bugetul lor în mod obligatoriu o sumă ~~pentru~~ anuală pentru întreținerea mon. istorice? De ce Primarii, notarii, jandarmii, învățătorii și preoții să nu fie trași la răspundere când văd că un mon. istorice este pe cale a se nărui și nu se ia nici o măsură de conservare? De ce aceste oficialități nu iau nici o inițiativă pentru formarea de comitete cu scopul de a strânge fonduri pentru mon. istorice și de ce nu se sancționează această lipsă de inițiativă?.-

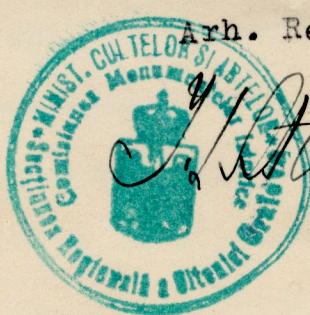
Iată de ce monumentele noastre istorice sunt în cea mai mare

vădit intenționată.- De aceea această lipsă de inițiativă trebuie să fie sancționată și înpusă cu deasupra pentru care cred că legea pentru conservarea mon. istorice are nevoie să fi completată cu sancționarea acestei lipse de inițiativă și în special, primarii, preoții și învățătorii.- și anume.- *propun*

1/ Toți preoții, învățătorii, și primarii sunt datori să ia toate măsurile dictate de împrejurări pentru conservarea și restaurarea mon. istorice din comunele respective și în zona lor, fiind răspunzători de starea monumentelor istorice sub sancționarea legii patrimoniului public și codul penal.- (mon. istorice considerându-se bunuri publice și de folos obștească.)

Cum tendința de modernizare a bisericilor și a clădirilor lor este foarte dezvoltată azi, toți preoții caută să clădească biserici noi lăsând intenționat bisericile vechi să se ruineze, și cerând închiderea lor cultului, silesc pe enoriași să facă biserici noi.-

Am nădejdea că prin aceste adăosuri aduse legii pentru conservarea mon. istorice, toate mon. istorice vor fi cercetate, și conservate după buna lor cădere.-

Arh. Reg. Otteniei

